

14 листопада 2018 року

Уряд підготував закон, який дозволить вивести зарплати з тіні

Запропоновані Кабінетом Міністрів законодавчі зміни збільшують можливості для подальшого підвищення пенсій

14 листопада на своєму засіданні Кабінет Міністрів підтримав законопроект, який удосконалює систему загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування. Новації мають підвищити якість адміністрування єдиного соціального внеску та дисципліну його сплати.

Чому потрібно змінювати роботу ЄСВ?

Ініційована Урядом пенсійна реформа дала змогу суттєво підвищити пенсії. У жовтні минулого року завдяки осучасненню середня пенсія зросла на 29,7 %, мінімальна пенсія протягом 2017 року – на 16,4 %. Однак розмір пенсій залишається низьким. Станом на жовтень 2018 року середня пенсія в Україні становить 2 577 гривень, мінімальний розмір – лише 1 452 гривні, який із грудня підвищиться до 1 497 грн.

У наступному році пенсії продовжать зростати, що потребуватиме від Пенсійного фонду додаткових ресурсів. І цей ресурс можна знайти не шляхом збільшення навантаження на державний бюджет, а за рахунок перекриття схем ухилення від сплати ЄСВ. Таким чином, по-перше, з'явиться можливість збільшити власні надходження Пенсійного фонду, що забезпечить подальше зростання пенсій. По-друге, посилиться захист працюючого населення. Адже приховування реальних зарплат для зменшення сплати ЄСВ фактично позбавляє робітника гідної пенсії.

Держава вже зробила реальний крок для зменшення навантаження на бізнес: У 2016 році ставку єдиного соціального внеску знижено на 40% – до 22%. Меншої ставки в країнах із подібним демографічним навантаженням у світі немає. Наступний крок – посилення контролю за повнотою сплати єдиного соціального внеску.

Основні схеми мінімізації ЄСВ

Основних схем ухилення від сплати ЄСВ у мовному обсязі декілька. Перший – заниження реальної заробітної плати. Другий – «зрівнялівка», коли кваліфікована і некваліфікована

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК УРЯДУ

праця оплачується за документами однаково. Третій – приховування реальної заробітної плати керівного складу підприємства.

Приміром, за даними персоніфікованого обліку Пенсійного фонду, 84,2 тис. керівників підприємств отримують зарплату на рівні мінімальної, в тому числі у Києві – 20,3 тис. таких керівників. І це при середній зарплаті по Києву у вересні 2018 року 13 614 гривень. У грудні 2016 року керівників, що нараховували собі мінімальну заробітну плату, було 48 тис., тобто зараз їх уже вдвічі більше.

Четвертий – нарахування великої зарплати одній чи декільком особам на підприємстві з подальшим розподіленням цих коштів між іншими співробітниками «в конвертах». Цей спосіб мінімізації можливий завдяки обмеженню суми, з якої стягується ЄСВ.

Як будуть перекриватися схеми

Запропоновані зміни до законодавства передбачають:

- Збільшення максимальної величини бази нарахування ЄСВ з 15 до 25 мінімальних заробітних плат (до суми 104 325 гривень). Таким чином не тільки буде перекрито одну із мінімізаційних схем, а й відновлено соціальну справедливість. Адже ті, хто отримують великі зарплати, мають, відповідно, і сплачувати ЄСВ належним чином. Одночасно, аби стимулювати легалізацію доходів громадян, пропонується встановити регресивну шкалу розміру ЄСВ.

Розміри єдиного внеску з доходу, що перевищує 25 розмірів МЗП:

- 20 % – якщо база нарахування становить від 25 до 70 МЗП;
- 17 % – від 70 до 150 розмірів МЗП;
- 15% – від 150 до 200 розмірів МЗП;
- 10% – від 200 до 270 розмірів МЗП;
- 5 % – якщо перевищує 270 МЗП.

- Законодавче закріплення вимог застосовувати на підприємствах за принципом диференціації заробітної плати в залежності від складності, кваліфікації, відповідальності роботи. Встановлення вимоги сплачувати ЄСВ керівникам підприємств із розрахунку двох мінімальних заробітних плат. Ефект лише від цього заходу становитиме 3,4 млрд грн на рік.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК УРЯДУ

Загалом у результаті запропонованих механізмів справляння ЄСВ із високих заробітних плат та легалізації зарплат додаткові надходження до Пенсійного фонду становитимуть майже 10 мільярдів гривень на рік. Законодавчі зміни передбачають посилення відповідальності за несплату ЄСВ. Серед існуючих сьогодні боргів зі сплати ЄСВ у сумі 12,5 млрд, 3 млрд заборгували підприємці. При цьому деякі не платять роками, але продовжують заробляти підприємництвом. Тому пропонується виключати із реєстрації підприємців – боржників за несплату ЄСВ; встановити для них, за прикладом боржників аліментів, тимчасові обмеження у праві виїзду за межі України, керування транспортними засобами, полювання.

Аби покращити систему адміністрування, пропонується сконцентрувати основні повноваження у Пенсійному фонді, залишивши у фіскальній службі функцію збирання звітності щодо сплати ЄСВ. Пенсійний фонд не тільки застосуватиме ризик-орієнтований моніторинг, контролюватиме нарахуванням та стягнення ЄСВ, а й допомагатиме роботодавцям виправляти помилки у нарахуванні для відновлення прав застрахованих осіб.

Володимир Гройсман, Прем'єр-міністр України:

- Ми маємо прискорити процес виведення зарплат із тіні. І це потрібно не тільки для того, щоб наповнювати Пенсійний фонд і виплачувати пенсії зараз. Це потрібно тим людям, які зараз отримують від своїх роботодавців офіційно мінімалку, а решту у «конвертах». Таким чином роботодавці фактично окрадають своїх працівників, бо потім ті ж працівники отримують мізерні пенсії. Детінізація зарплат – це також відновлення соціальної справедливості.

Я дякую тим роботодавцям, які почали виводити з тіні трудові відносини. Лише за жовтень кількість легально працюючих громадян зросла щонайменше на 150 тис. осіб. Але ми маємо йти далі. І тут я б хотів звернутися за допомогою до профспілок посилити роботу на підприємствах щодо детінізації зарплат. І це буде реальний захист працівників.

**Департамент інформації та комунікацій з громадськістю
Секретаріату Кабінету Міністрів України**